

განმარტებითი ბარათი

საქართველოს კანონის პროექტზე „საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ“

ა) ზოგადი ინფორმაცია კანონპროექტის შესახებ:

ა.ა) კანონპროექტის მიღების მიზეზი:

„საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ“ კანონის პროექტის შემუშავება გამოწვეულია „საქართველოს „წითელი ნუსხისა“ და „წითელი წიგნის“ შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის შემუშავებით, რაც, თავის მხრივ, ემსახურება საქართველოს ეროვნულ კანონმდებლობაში „გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე“ კონვენციით (CITES) განსაზღვრული საკითხების ასახვას. საქართველო აღნიშნული კონვენციის მხარეა 1996 წლიდან. კონვენცია წარმოადგენს იურიდიულად სავალდებულო, თუმცა არა თვით-აღსრულებად მრავალმხრივ საერთაშორისო შეთანხმებას. შესაბამისად, კონვენციის მხარე ქვეყნები ვალდებულნი არიან მიიღონ კონვენციის ეფექტური აღსრულებისათვის შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობა.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში ცვლილებების პროექტით ხდება კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობებით ვაჭრობის კუთხით დაწესებული რეგულაციების დარღვევისათვის განსაზღვრული ჯარიმების რანჟირება ნიმუშების ჯგუფების მიხედვით, რათა სანქციების დაკისრება კანონმდებლობის დარღვევისათვის მოხდეს დარღვევის სიმძიმის შესაბამისად.

ა.ბ) კანონპროექტის მიზანი:

კანონპროექტის მიზანია „გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ“ კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობის ცოცხალი ან არაცოცხალი ინდივიდების, მისი ნაწილით ან დერივატით უკანონო ვაჭრობის, აგრეთვე ამ სახეობის, მისი ნაწილის ან დერივატის უკანონო ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის მიმართ ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობის დადგენა.

კანონპროექტი ადგენს გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ“ კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების, მათი ნაწილებისა და დერივატების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის პირობების დარღვევაზე ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობის სახეებს.

ა.გ) კანონპროექტის ძირითადი არსი:

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 66³ მუხლის პირველი ნაწილი აწესრიგებს ისეთ შემთხვევას, როდესაც ქვეყნის შიგნით არალეგალურად არის წარსულში შემოტანილი ნიმუშები, ხოლო მეორე ნაწილი მოიცავს ქვეყნის საზღვარზე გაჩერებულ ნიმუშებს. ცვლილებები ახდენს ადმინისტრაციული სახდელის ოდენობის განსაზღვრას დაცვის ობიექტის მნიშვნელობის გათვალისწინებით.

66³ მუხლში ცვლილებებით ხდება დაკონკრეტება, რომ რეგულირებას ექვემდებარება, როგორც ცოცხალი, ისე არაცოცხალი ინდივიდები (მაგ: ფიტული, რომელიც არც ცოცხალი ინდივიდია და არც ნაწილი). გარდა ამისა, ცვლილებების შედეგად სწორდება ჩანაწერი საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობების ნიმუშებთან დაკავშირებით. კონვენციის თანახმად, რეგულირებას ექვემდებარება დანართებში შეტანილი ყველა სახეობა, მიუხედავად იმისა შეტანილია თუ არა ეს სახეობები კონვენციის მხარე ქვეყნების ეროვნულ წითელ ნუსხებში.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 66⁴ მუხლი აწესრიგებს გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ“ კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების, მათი ნაწილებისა და დერივატების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის პირობების დარღვევას.

ბ) კანონპროექტის ფინანსური დასაბუთება:

ბ.ა) კანონპროექტის მიღებასთან დაკავშირებით აუცილებელი ხარჯების დაფინანსების წყარო:

დაფინანსების წყაროა სახელმწიფო ბიუჯეტი

ბ.ბ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე:

კანონპროექტის ამოქმედების ვადის გათვალისწინებით, კანონპროექტის მიღებამ შესაძლოა გავლენა იქონიოს 2019 წლის და შემდგომი პერიოდის ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე .

დღეისათვის მოქმედი 66⁴ მუხლით განსაზღვრულია ჯარიმა 2000 ლარის ოდენობით ნებისმიერი ტიპის ნიმუშის არალეგალური იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტის და ზღვიდან ინტროდუქციისათვის. მუხლი ძალაში შევიდა 2016 წელს.

66⁴ მუხლის შემოთავაზებული ვერსიით იზრდება ჯარიმის ოდენობა კონვენციის I და II დანართებში შეტანილი ცოცხალი ცხოველებისა და მცენარეებისათვის, სპილოს ძვლის და მარტორქის ნიმუშებისათვის. ჯარიმის ოდენობა მცირდება II დანართში შეტანილი უხერხემლოების ცოცხალი ინდივიდების, II დანართის ნაწილებისა და დერივატების, ასევე III დანართის ნიმუშებისათვის.

2015 წლის მონაცემების თანახმად გამოვლენილი იყო II დანართის ცოცხალი ცხოველების - 4, უხერხემლოების - 1 და ნაწილების - 3 შემთხვევა. 2016 წელს

გამოვლენილი იქნა II დანართის ცოცხალი ცხოველების - 1, უხერხემლოების - 1, ნაწილების - 7 და დერივატების - 1 შემთხვევა. 2017 წელს გამოვლენილი იქნა II დანართის ცოცხალი ცხოველების - 3, ნაწილების - 7 და დერივატების - 1 შემთხვევა. 2018 წელს გამოვლენილი იქნა I დანართის ცოცხალი მცენარეების - 1, II დანართის ცოცხალი ცხოველების - 1, ნაწილების - 2 და დერივატების - 2 შემთხვევა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში ჯარიმების რანჟირება სავარაუდოდ შეამცირებს ჯარიმების სახით შემოსულ შემოსავლებს არალეგალური იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტის და ზღვიდან ინტროდუქციის შემთხვევებისათვის.

თუმცა გასათვალისწინებელია ისიც, რომ საქართველოს წითელი ნუსხისა და წითელი წიგნის შესახებ კანონის პროექტში წარმოდგენილი ცვლილებების და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 66⁴ მუხლის შემოთავაზებული ვერსიით დაჯარიმებას ექვემდებარება დანიშნულების ქვეყნისადმი გაცემული შესაბამისი დოკუმენტების ქონის გარეშე ნიმუშების ტრანზიტიც, რაც ამ ეტაპზე არ კონტროლდება. არალეგალური ტრანზიტის მიზეზით დაკისრებული ჯარიმების ოდენობამ შესაძლოა შეავსოს ის დანაკლისი, რაც გამოწვეული იქნება გარკვეულ ნიმუშებზე ჯარიმების შემცირებით. არალეგალური ტრანზიტის მიზეზით დაკისრებულმა ჯარიმებმა შესაძლოა გაზარდონ ბიუჯეტის შემოსავლები.

ასევე აღსანიშნავია, რომ პრაქტიკულად საკმაოდ რთულია განისაზღვროს რომელი სახეობის ნიმუშების არალეგალური გადაადგილების გამოვლენა მოხდება მომავალში, ასევე შეუძლებელია წინასწარ განსაზღვრა, თუ რამდენ შემთხვევაში გამოიყენებს სასჯელის სახით ჯარიმას სასამართლო. 2017 წლის ფაქტიური ინფორმაციით 2000 ლარი ჯარიმის სახით სანქცია გამოყენებული იქნა მხოლოდ 2 შემთხვევაზე, რაც მოიცავდა II დანართის ცოცხალი სახეობების იმპორტს. სხვა შემთხვევებში გამოყენებული იქნა სიტყვიერი შენიშვნა. ინფორმაცია 2016 და 2018 წლებში დაკისრებული ჯარიმის შესახებ არ არის ცნობილი.

ცვლილებების შედეგად სწორდება ჩანაწერი საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობების ნიმუშებთან დაკავშირებით. კონვენციის თანახმად, რეგულირებას ექვემდებარება დანართებში შეტანილი ყველა სახეობა, მიუხედავად იმისა შეტანილია თუ არა ეს სახეობები კონვენციის მხარე ქვეყნების ეროვნულ წითელ ნუსხებში. აღნიშნულმა ცვლილებამ შესაძლოა გაზარდოს ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილი, ასეთი დარღვევების გამოვლენის შემთხვევაში.

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 66⁴ მუხლის თანახმად ნებართვის მფლობელის მიერ სანებართვო პირობების დადგენილ ვადაში შეუსრულებლობა „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესის შესაბამისად გამოიწვევს ამ მუხლით გათვალისწინებული ჯარიმის გასამძაგებას. ხოლო ნებართვის გამცემის მიერ განმეორებით დადგენილ ვადაში სანებართვო პირობების შეუსრულებლობა „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“

საქართველოს კანონით დადგენილი წესის შესაბამისად გამოიწვევს დაჯარიმებას ამ მუხლით გათვალისწინებული ჯარიმის ცხრამაგი ოდენობით. აღსანიშნავია, რომ სამმაგი ან ცხრამაგი ჯარიმების დაკისრება პრაქტიკაში არ მომხდარა.

ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილის ზრდა შესაძლებელია გამოიწვიოს არალეგალური შემთხვევების რაოდენობის ზრდამ ან კანონალსრულების გაუმჯობესებამ.

ბ.გ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილზე:

239-ე მუხლში წარმოდგენილი ცვლილების თანახმად, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი ერთპიროვნულად ხდება პასუხისმგებელი 66⁴ მუხლით გათვალისწინებული დარღვევების შემთხვევაში ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმის შედგენაზე. თუმცა აღნიშნული ფაქტი არ გამოიწვევს ზედამხედველობის დეპარტამენტის ადამიანური რესურსების ზრდის საჭიროებას, ვინაიდან სტატისტიკის გათვალისწინებით, წლის განმავლობაში ნებართვის პირობების დარღვევის 2-3 შემთხვევა დგება.

66³ მუხლში ცვლილებებიდან გამომდინარე, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო პასუხისმგებელი ხდება სამართალდარღვევათა ოქმის შედგენაზე არალეგალური ტრანზიტის შემთხვევებშიც. აღნიშნულმა შესაძლოა სამომავლოდ გამოიწვიოს ადამიანური რესურსის დამატების საჭიროება, იმ შემთხვევაში თუ ასეთი შემთხვევების რაოდენობა გაიზრდება ეფექტური კანონალსრულების შედეგად. საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი ხარჯები დაფინანსება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთვის გამოყოფილი ასიგნებების ფარგლებში.

ბ.დ) სახელმწიფოს ახალი ფინანსური ვალდებულებები:

კანონპროექტის მიღებით არ წარმოიშობა სახელმწიფოს ახალი ფინანსური ვალდებულებები.

ბ.ე) კანონპროექტის მოსალოდნელი ფინანსური შედეგები იმ პირთათვის, რომელთა მიმართაც ვრცელდება კანონპროექტის მოქმედება:

ჯარიმის ოდენობების ცვლილება გავლენას მოახდენს კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშებით არალეგალური ვაჭრობის განმახორციელებელ პირებზე, ვინაიდან მათ ზოგიერთი სახეობის ნიმუშით არალეგალური ვაჭრობის შემთხვევაში მოუწევთ ჯარიმის გაზრდილი ოდენობის ჯარიმების გადახდა.

გარდა ამისა, კანონპროექტით გათვალისწინებულია სანქციების დაკისრება არალეგალური ტრანზიტის შემთხვევაშიც. შესაბამისად, კანონდამრღვევი პირები ვალდებულნი ხდებიან გადაიხადონ კანონპროექტით დადგენილი ჯარიმები.

ბ.ვ) კანონპროექტით დადგენილი გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის ოდენობა და ოდენობის განსაზღვრის პრინციპი;

წარმოდგენილი ცვლილებებით ხდება ჯარიმის ოდენობების განსაზღვრა.

ჯარიმის ოდენობები განსაზღვრულია სახეობათა დაცვის კუთხით კანონდარღვევის სიმწვავის პროპორციულად. ვინაიდან კონვენციის პირველ დანართში შეტანილი სახეობები უფრო მწვავედ დგანან გადაშენების საფრთხის წინაშე, მათი არალეგალური მოპოვება და ამ სახეობების ნიმუშებით არალეგალური ვაჭრობა სახეობათა დაცვის კუთხით უფრო მძიმე კანონდარღვევას წარმოადგენს, ვიდრე მეორე დანართის სახეობების შემთხვევაში. შესაბამისად კანონპროექტით გათვალისწინებულია უფრო მაღალი სანქციები.

ასევე, უფრო მაღალი სანქციებია გათვალისწინებული მეორე დანართის ცოცხალი ცხოველების შემთხვევაში, ვინაიდან არალეგალურ ვაჭრობაში მყოფი მეორე დანართის სახეობების ცოცხალი ნიმუშების ფასი გაცილებით მაღალია ვიდრე ნაწილების ან დერივატების შემთხვევაში. მაგ: კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი შევარდნის ზოგიერთი სახეობის ფასი შესაძლოა 20 000 აშშ დოლარს აღწევდეს, თუთიყუშების ფასი 1500-3000 ლარს.

სპილოს ძვლისა და მარტორქის რქის შემთხვევებში ჯარიმის დიდი ოდენობა გამოწვეულია ამ ნიმუშების მაღალი ფასით მსოფლიოს შავ ბაზარზე. მაგ: 1 კგ მარტორქის რქის ფასმა შესაძლოა 60 000 აშშ დოლარს მიაღწიოს (1 რქა დაახლოებით 1-3 კგ-ს იწონის). 1 კგ სპილოს ეშვის ფასი კი დაახლოებით 1000-3000 აშშ დოლარია. ქართულ ონლაინ მარკეტზე განთავსებული განცხადების თანახმად სპილოს 1 ეშვის ფასი 10 000 ლარს შეადგენდა.

გ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო სამართლებრივ სტანდარტებთან:

გ.ა) კანონპროექტის მიმართება ევროკავშირის დირექტივებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება ევროკავშირის დირექტივებს.

გ.ბ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს.

გ.გ) კანონპროექტის მიმართება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს.

დ) კანონპროექტის მომზადების პროცესში მიღებული კონსულტაციები:

დ.ა) სახელმწიფო, არასახელმწიფო ან/და საერთაშორისო ორგანიზაცია/დაწესებულება, ექსპერტები, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს კანონპროექტის შემუშავებაში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;

კანონპროექტის შემუშავებაში მონაწილეობდნენ საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციები და დამოუკიდებელი ექსპერტები.

დ.ბ) კანონპროექტის შემუშავებაში მონაწილე ორგანიზაციის (დაწესებულების) ან/და ექსპერტის შეფასება კანონპროექტის მიმართ, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

ასეთი არ არსებობს.

ე) კანონპროექტის ავტორი

საქართველოს პარლამენტის წევრები: კახაბერ კუჭავა, ზაზა ხუციშვილი, ენძელა მაჭავარიანი და გელა სამხარაული

ვ) კანონპროექტის ინიციატორი

საქართველოს პარლამენტის წევრები: კახაბერ კუჭავა, ზაზა ხუციშვილი, ენძელა მაჭავარიანი და გელა სამხარაული